

HALK İÇİNİ TÜRKÜYE DOKER — “Halkımız nasıl yaşarsa, neleri yaşarsa bunları türküye döker. Bunu fark etmek, gördüğüm çokslesli müzik eğitimine karşı türküye olan ilgimi arttırdı” diyor Ruhi Su. (Fotoğraf: UĞUR GÜNYÜZ)

Ruhi Su: Çokslesli çağdaş müziğe gitmek zorundayız

ŞENAY KALKAN

Yıl 1912. Yer Van. Bir çocuk gelir dünyaya: **Ruhi Su...** Van’da doğar doğmasına da çocukluğu, ilk gençliği Adana’da Toroslarda geçer. Önce sesinin güzelliği hem kendinin hem öğretmenlerinin (ilkokul) dikkatini çeker. O sıralar en çok türkü söyler, en çok da “Çanakkale” türküsünü. İlkokuldan sonra altı yıllık öğretmen okuluna, oradan da fark derslerinin sınavını vererek Ankara Müzik Öğretmen Okulu’na gider ve 1935 yılında mezun olur. İlkokul dördüncü sınıfından beri keman çalıyor olması, sesinin güzel olması, o yıllarda kurulan Ankara Devlet Konservatuvarı’nın Opera Bölümü’ne girmesini sağlar. Böylece 1937 yılında keman çalmayı bırakıp Opera’lar oynar, Lied’ler söyler.

Ankara Devlet Operası’ndaki sanatçılığı da kendi isteği dışında 1952 yılında biter. Taa çocukluğundan başlayan türkü tutkusunu, tüm bu eğitimi boyunca sürdürmüştür. Devlet Operası’nda oynarken radyoda da türkü söylemiştir. Opera’yla biten ilişkisine inat türküyle, söylediği türküler aracılığıyla halkıyla bütünleşir. “Biz içimizi türkülerle dökmüşüz. Türkülerle ağlayıp, türkülerle gülmüşüz”. diyen, sevincini, üzüntüsünü, ağlamasını, gülmesini, ölümünü, doğumunu, selini, yangınını, sevgisini nefretini türkülerle döken halkını, halkımızı sazıyla, sesiyle anlatır..

Yıl 1984... Tüm güçlülere, suçlamalara herşeye, herşeye rağmen sazını bırakmaz, sesini alçaltmaz, bırakmadı, alçaltma-

dı da.. Birçok kişi, kişiler anlayamazlar; bir insanın, çokslesli müzik eğitimi, opera eğitimi görüp de sazi, teksesliliği, türküyü seçmesini. **Ruhi Su**’nun yanıtı açıktır, yıllardır her fırsatta, her sorulduğunda verdiği yanıtı:

“Öğrendiğim, eğitimini gördüğüm müziğe en uygunu türkülerimizdi. Müzik bilgimi, ses gelişimimi daha kolay uyguladım türkülerle. Türkülerimiz halkın yaşamının tümünü içeren bir müzik Halkımızın nasıl yaşarsa, neler yaşarsa bunları türküye döktüğünün farkına vardım. Türkü söylemek benim gördüğüm müzik eğitimine aykırı bir tutum değildi, tersine eğitimim türküye olan ilgimi daha da arttırdı”

Bunlardan türkülerle yönelen, zaten var olan ilgisini, sevgisini arttıran. Ama yurdun dört bir yanından derlediği binin üstündeki türküyü de yerel ağızyla, tavrıyla söylemez. Bu da yadırganır. Türkülerin tadı, tınısı, rengi ayırdır ama dili şehir dilidir.

“Benim işim taklit, meddalık değildi. Karadeniz türküsünü Karadeniz şivesiyle söylemek diye bir derdim yoktu. Gördüğüm eğitim doğrultusunda ve güzel Türkçeyle söyledim. Ben şehirliyim ve şehir dilini, kültürünü aldım. Şehir diliyle konuşan bir insanın kalkıp Erzurum diliyle türkü söylemesini de olumlu bulmuyorum, bana yapay geliyor. Öte yandan, türkülerini yerel ağızlarıyla, tavırlarıyla söylemek bizi ulusal söyleyişe varmakta geciktirir. Yerel ağızlarla, söyleyişlerle ulusallığa varılmaz. Bazı kelime-

ler yerel ağızla, söylenişleriyle kullanılabilir, renk katması, tat katması için. Bunun için de, şehirde yaşayan, çağdaş kültürle donanan biri olarak türkülerimizi şehir diliyle, güzel Türkçe’yle seslendirdim.”

“Çokslesli çağdaş müziğe gitmek zorundayız”

Ruhi Su’nun çokslesli müzik eğitimi görmesine rağmen seçtiği müzik tekseslidir. “İlkel” “Müzeyeye kaldırılacak müzik” diye nitelenen ve “Mutlaka çoksleslendirilmesi” gerektiği savunulan bir müzik türüdür bu. **Ruhi Su**’nun bu konudaki görüşleri de şöyle:

“Türkülerin armonize edilmesiyse ne çokslesli Batı müziğine gidilir, ne de armonize edilmesiyse çokslesliliği yeterlidir. Kompozitörlerin bu alanda çalışması kendi müzik dilimizi tanımlamaları, gelecekteki müziği hazırlamaları açısından saygıya değerdir. Eğer bu çalışmalar halkımızca anlaşılmıyorsa, nedeni içinde buldukları yaşam ve kültür düzeyidir. Çokslesli çağdaş bir müziğe gitmek zorundayız. Bunun için gerekli olan en önemli şey toplulumumuzun da çağdaş yaşama kavuşmasıdır. Çünkü toplumun genel kültürü yükselip, yaşam koşulları değişmedikçe, müziğin değişmesi söz konusu olamaz. Olsa da çok zordur. Eğer bir toplum çağdaş yaşama düzeyinin çok çok gerisindeyse onun yalnız müzikte gelişmesi, çağa uygun olması söz konusu olamaz gibime geliyor. Çünkü toplum, daha önce de belirttiğim gibi, kendi yaşadığı koşullara ve kültür düzeyine uygun müziği geliştirir. Şimdi olduğu gibi. Arabeski, hafif müziği geliştirdiği gibi. Eğer bu müziği beğenmiyorsak, içinde bulunduğumuz yaşam ve kültür düzeyini de beğenmiyoruz demektir. Bana gelince, ben derlediğim türkülerini gördüğüm eğitim doğrultusunda seslendiriyorum. Ötesi bestecilerimizin işi...”

1941 yılında eline aldığı sazını hep halkı için, hep halkından yana çalan bu büyük usta bugün 72 yaşında ve yine sazi elinde..

2 Şubat günü TÜYAP 2. Video ve Müzik Fuarı’nda sevenlerine plaklarını imzalayacak.

Duisburg kitaplığı Türkçe çocuk kitaplarını tanıtıyor

Kültür Servisi— Federal Almanya’nın Duisburg kentindeki “Stadtbibliothek Duisburg” kitaplığında yer alan Türkçe çocuk kitaplarından bir bölümünü tanıtan bir kitapçık yayımladı.

Kitapları Almanca ve Türkçe olarak özetleyen ve değerlendiren broşürde, 10’u masal, 26’sı resimli çocuk kitabı, 15’i çocuk şiirleri, 44’ü çocuklar için öykü ve roman, 21’i de bu konuyla ilgili

başvuru kitapları olmak üzere 116 kitap tanıtılıyor.

Bölüm aralarına **Haslet Soyöz**’ün “**Küçümen**”inden resimli öykücüklerin de serpiştirildiği kitabı, **Tayfun Demir** hazırladı. Kitaplık yöneticilerinin açıklamasına göre, gerek Almanya’daki işçilerimizin çocuklarının, gerek Türk edebiyatına ilgi gösteren yabancıların yararlanacağı umulan söz konusu kitaptan sonra bu tür çalışmalar sürdürülecek.

